

B”H

Likkutei Sichos Source Sheet

Volume 17 | Balak | Sicha 3

(1) בלק כ"ה, ו'

וְהָיָה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא וַיִּקְרַב אֶל-אֶחָיו אֶת-הַמִּדְיָנִית לְעֵינֵי מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָל-עֵדַת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וְהָמָּה בְּכִיִּים פָּתַח אֶהָל מוֹעֵד:

Then an Israelite man came and brought the Midianite woman to his brethren, before the eyes of Moses and before the eyes of the entire congregation of the children of Israel, while they were weeping at the entrance of the Tent of Meeting.

(2) סנהדרין פ"ב, א'

תפשה בבלוריתה והביאה אצל משה אמר לו בן עמרם זו אסורה או מותרת ואם תאמר אסורה בת יתרו מי התירה לך נתעלמה ממנו הלכה געו כולם בבכיה והיינו דכתיב (במדבר כה, ו) והמה בוכים פתח אהל מועד וכתיב (במדבר כה, ז) וירא פנחס בן אלעזר

He seized her by her forelock and brought her before Moses. Zimri said to Moses: Son of Amram, is this woman forbidden or permitted? And if you say that she is forbidden, as for the daughter of Yitro to whom you are married, who permitted her to you? The *halakha* with regard to the proper course of action when encountering a Jewish man engaging in intercourse with a gentile woman eluded Moses. All of the members of the Sanhedrin bawled in their weeping, and that is the meaning of that which is written: “And they are crying at the entrance of the Tent of Meeting” (Numbers 25:6). And it is written thereafter: “And Pinehas, son of Elazar, son of Aaron the priest, saw and arose from the midst of the congregation and took a spear in his hand” (Numbers 25:7).

מה ראה אמר רב ראה מעשה ונזכר הלכה אמר לו אחי אבי אבא לא כך לימדתני ברדתך מהר סיני הבועל את כותית קנאין פוגעין בו אמר לו קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרוונקא

The Gemara asks: What did Pinehas see that led him to arise and take action? Rav says: He saw the incident taking place before him and he remembered the *halakha*. He said to Moses: Brother of the father of my father, as Moses was the brother of his grandfather Aaron, did you

not teach me this during your descent from Mount Sinai: One who engages in intercourse with a gentile woman, zealots strike him? Moses said to him: Let the one who reads the letter be the agent [parvanka] to fulfill its contents.

(3) רש"י

בת יתרו מי התירה לך: משה קודם מתן תורה נשא וכשנתנה תורה כולן בני נח היו ונכנסו לכלל מצות והיא עמהם וגרים רבים של ערב רב:

ונתעלמה ממנו הלכה - שנאמר לו בסיני הבועל כותית וכו':

(4) פנחס כ"ה, י"ד

וּשְׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמּוֹתָהּ אֲשֶׁר הָכָה אֶת־הַמִּדְיָנִית זִמְרִי בֶן־סָלוּא נְשִׂיא בֵּית־אָב לְשִׁמְעוֹנִי:

The name of the Israelite man who was killed, who was slain with the Midianite woman was Zimri the son of Salu, the chieftain of the Simeonite paternal house.

ב

(5) רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק י"ח, הלכה ג'

וכן הגי' והמשחררת אפלו נתגי' ונשתחררה פחותה מבת שלש שנים הואיל ואינה בת ישראל הרי זו זונה ואסורה לכהן. מכאן אמרו עכו"ם או נתין או ממזר או גר עמוני ומואבי או מצרי ואדומי ראשון ושני או פצוע דכא וכרות שפכה או חלל שבאו על היהודית עשו אותה זונה ונפסלה לכהנה ואם היתה כהנת פסולה מן התרומה. וכן יבמה שבא עליה זר עשאה זונה. והאילונית מתרת לכהן ואינה זונה:

Similarly, a female convert or a freed [maid-servant] - even if she was converted or freed when she was less than three years old¹⁰ - since she is not a native-born Jewess, she is deemed a zonah and is forbidden to [marry] a priest.

On this basis, [our Sages said: A woman who has relations with] a gentile, a netin,¹¹ a mamzer,¹² an Ammonite or Moabite convert, a first- or second-generation Egyptian or Edomite convert,¹³ a man with maimed testicles or a severed member,¹⁴ or a challal who has relations with a [nativeborn] Jewess causes her to be considered as a zonah and to be forbidden to [marry into] the priesthood. If she was a priest's daughter, she is disqualified from [partaking of] terumah.¹⁵ Similarly, a yevamah who engaged relations with a man other than her yevam becomes a zonah.

(6) יחזקאל מ"ד, כ"ב

וְאֵלְמִנָּה וְגֵרוּשָׁה לֹא יִקְחוּ לָהֶם לְנָשִׁים כִּי אִם־בְּתוּלוֹת מִזֶּרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל וְהָאֵלְמִנָּה אֲשֶׁר תִּהְיֶה אֵלְמִנָּה מִכֶּהֱן יִקְחוּ:

And neither a widow nor a divorced woman may they take for wives, but they shall take virgins from the descendants of the House of Israel; also the widow who is only a widow, some of the priests may marry.

7 תוספות יבמות ס"א, א'

אפי' נתגיירה פחותה מבת ג' שנים אסורה מטעם זונה כדאמר לעיל (יבמות דף ס:) גבי עיר אחת שהיתה בא"י כו' וטעמא לפי שבאה מן העובדי כוכבים השטופים בזימה

8 אמור כ"א, ז'

אֲשֶׁה זָנָה וְחֻלְלָה לֹא יִקְחוּ וְאֲשֶׁה גְרוּשָׁה מְאִישָׁה לֹא יִקְחוּ כִּי־קֹדֶשׁ הוּא לֵאלֹהֵיוֹ:

They shall not marry a woman who is a prostitute or who is desecrated, and they shall not marry a woman who is divorced from her husband for he [the kohen] is holy to his God.

9 זבחים ק"א, ב"ק"ב, א'

אמר רב משה רבינו כהן גדול וחולק בקדשי שמים היה שנאמר (ויקרא ח, כט) מאיל המלואים למשה היה למנה

§ Rav says: Moses, our teacher, was a High Priest and would receive a share of offerings consecrated to Heaven, as it is stated: "And Moses took the breast, and waved it for a wave offering before the Lord; it was Moses' portion of the ram of inauguration, as the Lord commanded Moses" (Leviticus 8:29).

וחכמים אומרים לא נתכהן משה אלא שבעת ימי המלואים בלבד ויש אומרים לא פסקה כהונה אלא מזרעו של משה שנאמר (דברי הימים א כג, יד) ומשה איש האלהים בניו יקראו על שבט הלוי ואומר (תהלים צט, ו) משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו

And the Rabbis say: Moses became a priest for the seven days of inauguration alone, and after that his priesthood expired. And some say: The priesthood expired only for the descendants of Moses, but Moses himself remained a priest, as it is stated: "But as for Moses the man of God, his sons are named among the tribe of Levi" (I Chronicles 23:14). This verse indicates that it was his sons who were Levites, but he himself remained a priest. And so too the verse states: "Moses and Aaron among His priests, and Samuel among them that call upon His name, did call upon the Lord, and He answered them" (Psalms 99:6).

10 עבודה זרה ל"ד, א'

במה שימש משה שבעת ימי המלואים בחלוק לבן

in what garments did Moses serve during the seven days of inauguration? He did not serve in his own clothes, nor in the regular priestly vestments, but in a special white cloak.

ד

11 שבת פ"ז, א'

שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים עָשָׂה מֹשֶׁה מִדַּעְתּוֹ, וְהִסְפִּים הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמּוֹ. הוֹסִיף יוֹם אֶחָד מִדַּעְתּוֹ, וּפִירַשׁ מִן הָאֲשֶׁה, וְשָׁבַר אֶת הַלּוּחוֹת.

Moses did three things based on his own perception, and the Holy One, Blessed be He, agreed with him. He added one day to the days of separation before the revelation at Sinai

based on his own perception. And he totally separated from his wife after the revelation at Sinai. And he broke the tablets following the sin of the Golden Calf.

12) בהעלותך י"ב, א'

וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁהָ עַל-אֲדֹת הָאִשָּׁה הַכְּשִׁית אֲשֶׁר לָקַח כִּי-אִשָּׁה כְּשִׁית לָקַח:

Miriam and Aaron spoke against Moses regarding the Cushite woman he had married, for he had married a Cushite woman.

13) רש"י

ותדבר מרים ואהרן: היא פתחה בדבור תחילה, לפיכך הקדימה הכתוב תחלה, ומנין היתה יודעת מרים שפרש משה מן האשה, רבי נתן אומר, מרים היתה בצד צפורה בשעה שנאמר למשה אלדד ומידד מתנבאים במחנה, כיון ששמעה צפורה, אמרה אוי לנשותיהן של אלו אם הם נזקקים לנבואה שיהיו פורשין מנשותיהן כדרך שפרש בעלי ממני, ומשם ידעה מרים והגידה לאהרן. ומה מרים שלא נתכוונה לגנותו, כך נענשה, קל וחומר למספר בגנותו של חברו:

Miriam and Aaron spoke: She spoke first. Therefore, Scripture mentions her first. How did she know that Moses had separated from his wife? [See below] R. Nathan says: Miriam was beside Zipporah when Moses was told that Eldad and Medad were prophesying in the camp. When Zipporah heard this, she said, "Woe to their wives if they are required to prophesy, for they will separate from their wives just my husband separated from me." From this, Miriam knew [about it] and told Aaron. Now if Miriam, who did not intend to disparage him [Moses] was punished, all the more so someone who [intentionally] disparages his fellow.

14) בהעלותך י"א, כ"ז

וַיֵּרַץ הַנֶּעֱרָר וַיַּגִּד לְמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֶלְדָּד וּמִדְּדָד מִתְנַבְּאִים בַּמַּחֲנֶה:

The lad ran and told Moses, saying, "Eldad and Medad are prophesying in the camp!"

15) בהעלותך י"ב, ג'

וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עֲנִיו מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה:

Now this man Moses was exceedingly humble, more so than any person on the face of the earth.

16) רש"י בהעלותך י"ב, ח'

פה אל פה: אמרתי לו לפרוש מן האשה. והיכן אמרתי לו, בסיני (דברים ה, כז) לך אמור להם שובו לכם לאהליכם, ואתה פה עמוד עמדי:

Mouth to mouth: I told him to separate from his wife (Sifrei Beha'alothecha 1:42:8, Tanchuma Tzav 13). Where did I tell him this? At Sinai; "Go and tell them, 'Return to your tents,' but you, remain here with Me" (Deut. 5:27). - [See Shab. 87a]

ה

17) יבמות ס"א, א' במשנה וגמרא

אירס את האלמנה ונתמנה להיות כהן גדול — יכנס...

If a priest betrothed a widow and was subsequently appointed to be High Priest, he may marry her...

תנו רבנן: מנין שאם אירס את האלמנה ונתמנה להיות כהן גדול שיכנס — תלמוד לומר: "ויקח אשה".

GEMARA: The Sages taught: From where is it derived that if a priest betrothed a widow and was subsequently appointed to be High Priest, that he may marry her? The verse states: "Shall he take for a wife" (Leviticus 21:14), an inclusive phrase that indicates that he may marry her in this situation despite the general prohibition for a High Priest to marry a widow..

18) שמות ב', א'

וילך איש מבית לוי ויקח את בת־לוי:

A man of the house of Levi went and married a daughter of Levi.

19) סוטה י"ב, א'

ויקח ויחזור מיבעי ליה אמר רב יהודה בר זבינא שעשה לו מעשה ליקוחין הושיבה באפריון ואהרן ומרים מרקדין לפניה ומלאכי השרת אמרו אם הבנים שמחה

The Gemara asks: If Amram remarried Jochebed, rather than say: "And took for a wife a daughter of Levi" (Exodus 2:1), it should have stated: "And returned for a wife the daughter of Levi." Rav Yehuda bar Zevina says: He performed an act of marriage just as one would do for a first marriage. He sat her on a palanquin [*appiryon*], and Aaron and Miriam danced before her, and the ministering angels said: "A joyful mother of children" (Psalms 113:9).

20) צפנת פענח על התורה שמות ב', א'

ויקח את בת לוי. הוסיף דין של נשואין, ב"ב דף קכ"א, ועמ"ש הרמב"ם בהל' מלכים דעמרם הוסיף דינים ומצוות.

21) הלכות מלכים פרק ט', הלכה א'

ובמצרים נצטוה עמרם במצות יתרות. עד שבא משה רבנו ונשלמה תורה על ידו:

In Egypt, Amram was commanded regarding other mitzvot. Ultimately, Moses came and the Torah was completed by him.

(22) יבמות ע"ז, א'

והאמר רבי אבא אמר רב: כל תלמיד חכם שמורה הלכה ובא, אם קודם מעשה אמרה — שומעין לו, ואם לאו — אין שומעין לו!

But didn't Rabbi Abba say that Rav said: With regard to every Torah scholar who issues a halakhic ruling based on a tradition he claims to have received from his teacher, and that ruling has practical ramifications for himself as well, if he stated the ruling already before the incident, i.e., before it had a bearing on his own case, one listens to him; but if not, if he reported the tradition only after it was personally relevant to him, one does not listen to him, as he is an interested party.

(23) ירושלמי סנהדרין פרק י', הלכה א'

ב אמר. קרח אפיקורסי היה. מה עשה. עמד ועשה טליות שכולן תכלת. אתא גבי משה. אמר ליה. משה רבינו. טלית שכולה תכלת מהו שתהא חייבת בציצית. אמר לו. הייבת. דכתיב גדלים תעשה-לך וגו'. בית שהוא מלא ספרים מהו שיהא חייב במזוזה. אמר לו. חייב במזוזה. דכתיב וכתבתם על-מזוזות ביתך וגו': אמר לו. בהרת כגריס מהו. אמר לו. טמא. פרוחה בכולו. אמר לו. טהור. באותה שעה אמר קרח. אין תורה מן השמים ולא משה נביא ולא אהרון כהן גדול. באותה שעה אמר משה. רבון כל-העולמים. אם נברא לארץ פה מששת ימי בראשית הרי מוטב. ואם לאו יברא לה מעכשיו. ואם-בריאה יברא יי.

⁷⁹Similar texts are in *Tanhuma Qorah 2 (Buber 4)*, *Num. rabba 18(2)*, *Midrash Prov. 11(27)*. Rav said, Korah was an Epicurean. What did he do? He went and made togas completely of blue wool. He came before Moses and asked him, does a toga made completely out of blue wool need *šišit*? He answered, it is an obligation since it is written⁸⁰*Deut. 22:12. While from Num. 15:37–41 one might free a blue toga from exhibiting a blue thread, this verse makes it clear that a knotted appendage is needed.: braids you shall make for yourselves.* Does a house full of Torah scrolls need a *mezuzah*? He answered, it needs a *mezuzah* since it is written⁸¹*Deut. 6:9, 11:20., you shall write them on the door-posts of your house, etc.* He asked him, what is the rule for a white spot the size of a bean⁸²*Lev. 13:18–23. By rabbinic interpretation, a white spot indicates skin disease only if it is at least the size of a Cilician bean.*? He answered him, it is impure. If it spread over his entire body? He answered him, it is pure⁸³*Lev. 13:13.* At that moment, Korah said that the Torah is not from Heaven, nor is Moses a [true]⁸⁴ prophet, nor Aaron a High Priest. ⁸⁴*Cf. Num. rabba 18(15), Midrash Prov. 11(27)*. Then Moses said, Master of all worlds! If a mouth of the earth had been created during the Six Days of Creation, it is fine. Otherwise it should be created now: *If the Eternal would create a Creation*⁸⁵*Num. 16:30.*

(24) קרח ט"ז, ל'

ואם-בריאה יברא יהוה ופצתה האדמה את-פיה ובלעה אתם ואת-כל-אשר להם וירדו חיים שאלה וידעתם כי נאצו האנשים האלה את-יהוה:

But if the Lord creates a creation, and the earth opens its mouth and swallows them and all that is theirs, and they descend alive into the grave, you will know that these men have provoked the Lord."

ז

(25) שבת ל', ב'

ואף ספר משלי בקשו לגנוז שהיו דבריו סותרין זה את זה. ומפני מה לא גנזוהו? אמרי: ספר קהלת לאו עינינו ואשכחין טעמא? הכא נמי ליעין. ומאי דבריו סותרים זה את זה? — כתיב "אל תען כסיל כאולתו", וכתיב: "ענה כסיל כאולתו". לא קשיא: הא בדברי תורה, הא במילי דעלמא.

And, the Gemara continues, the Sages sought to suppress the book of Proverbs as well because its statements contradict each other. And why did they not suppress it? They said: In the case of the book of Ecclesiastes, didn't we analyze it and find an explanation that its statements were not contradictory? Here too, let us analyze it. And what is the meaning of: Its statements contradict each other? On the one hand, it is written: "Answer not a fool according to his folly, lest you also be like him" (Proverbs 26:4), and on the other hand, it is written: "Answer a fool according to his folly, lest he be wise in his own eyes" (Proverbs 26:5). The Gemara resolves this apparent contradiction: This is not difficult, as this, where one should answer a fool, is referring to a case where the fool is making claims about Torah matters; whereas that, where one should not answer him, is referring to a case where the fool is making claims about mundane matters.

(26) קהלת רבה על קהלת ד', י"ג

טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל. טוב ילד מסכן וחכם, זה יצר טוב, ולמה נקרא שמו ילד, כי אין מזדוג לאדם אלא מכן שלש עשרה שנה ולמעלה, ולמה נקרא שמו מסכן, שאין הכל שומעין לו. ולמה נקרא שמו חכם, שהוא מלמד את הבריות לדרך ישרה. ממלך זקן וכסיל, זה יצר הרע, ולמה קורא אותו מלך, שהכל שומעין לו, ולמה קורא אותו זקן, שהוא מזדוג לו מילדותו ועד זקנתו. ולמה קורא אותו כסיל, שהוא מלמד לאדם לדרך רעה. אשר לא ידע להזהר עוד, שאינו יודע כמה צער וכמה יסורין באין עליו והוא אינו נזהר מהם.

(27) סוכה נ"ב, ריש עמוד ב'

תנא דבי רבי ישמעאל: אם פגע בך מנוול זה — משכהו לבית המדרש. אם אבן הוא — נימוח, אם ברזל הוא מתפוצץ. אם אבן הוא נימוח, דכתיב: "הוי כל צמא לכו למים", וכתיב: "אבנים שחקו מים". אם ברזל הוא מתפוצץ, דכתיב: "הא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע".

The school of Rabbi Yishmael taught: If this scoundrel, the evil inclination, accosted you, seeking to tempt you to sin, drag it to the study hall and study Torah. If it is like a stone, it will be dissolved by the Torah. If it is like iron, it will be shattered. The Gemara elaborates: If it is like stone, it will be dissolved, as it is written: "Ho, everyone who is thirsty, come you for the water" (Isaiah 55:1), water in this context meaning Torah; and it is written: "Stones were worn

by water” (Job 14:19). If it is like iron, it will be shattered, as it is written: “Is not My word like fire, says the Lord; and like a hammer that shatters rock” (Jeremiah 23:29).

(28) פנחס כ"ה, י"א

פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הִכְהֵן הַשֵּׁיב אֶת־חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת־קִנְאוֹתִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא־כִלִּיתִי אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹתִי:

Phinehas the son of Eleazar the son of Aaron the kohen has turned My anger away from the children of Israel by his zealously avenging Me among them, so that I did not destroy the children of Israel because of My zeal.

(29) סנהדרין פ"ב, א'

א"ר חסדא הבא לימלך אין מורין לו איתמר נמי אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הבא לימלך אין מורין לו

Rav Hisda says: Concerning one who comes to consult with the court when he sees a Jewish man engaging in intercourse with a gentile woman, the court does not instruct him that it is permitted to kill the transgressor. It was also stated that Rabba bar bar Hana says that Rabbi Yoḥanan says: Concerning one who comes to consult with the court, the court does not instruct him that it is permitted to kill the Jewish man engaging in intercourse with a gentile woman.

ח

(30) רש"י חוקת כ"א, כ"א

וישלח ישראל מלאכים: ובמקום אחר תולה השליחות במשה, שנאמר (דברים ב, כו) ואשלח מלאכים ממדבר קדמות, וכן (במדבר כ, יד) וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום, וביפתח הוא אומר (שופטים יא, יז) וישלח ישראל מלאכים אל מלך אדום וגו', הכתובים הללו צריכים זה לזה, זה נועל וזה פותח, שמשה הוא ישראל וישראל הם משה, לומר לך שנשיא הדור הוא ככל הדור, כי הנשיא הוא הכל:

Israel sent messengers: Elsewhere, the sending [of messengers] is ascribed to Moses, as it says, “So I sent messengers from the desert of Kedemoth” (Deut. 2:26). Similarly, “Moses sent messengers to the king of Edom...” (above. 20: 14), but concerning Jephthah it says, “Israel sent messengers to the king of Edom...” (Jud. 11:17). These verses supplement each other; one holds back [information by not informing us who authorized the sending of the messengers] and the other reveals [that Moses sent them]. Moses is Israel, and Israel is Moses, to teach you that the leader of the generation is equal to the entire generation, because the leader is everything. — [Midrash Tanchuma Chukkath 23, Num. Rabbah 19:28]

(31) מלכים א', י"ט, י'

וַיֹּאמֶר קִנְאָה קִנְאוֹתִי לַיהוָה | אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי־עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרְסוּ וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בְּחָרֶב וְאֶתְּרֵם אֲנִי לְבַדִּי וַיִּבְקְשׂוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ:

And he said: "I have been zealous for the Lord, the God of Hosts, for the children of Israel have forsaken Your covenant. They have torn down Your altars and they have killed Your prophets by the sword, and I have remained alone, and they seek my life to take it.

(32 משלי כ"ב, ט')

טוֹב־עַיִן הוּא יְבָרַךְ כִּי־נָתַן מִלֶּחֶמוֹ לַדָּל:

He who has a generous eye will be blessed, for he gave of his bread to the poor.

***